

092124

VIŞNE-ZADE İZZETİ (HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE DİVANININ
TENKİDLİ METNİ)

Adnan ÇAĞLI

Danışman : Doç.Dr.Gönül AYAN
1991, Sayfa: 151.

17.Yüzyıl şairlerinden Vişne-zade İzzeti hakkında fazla bir bilgi yoktur. Elimizde çeşitli kaynaklarda bulunan kısa bilgiler ve İstanbul Kütüphanelerindeki 6 nüsha divandan başka bir şey yoktur. Bu divanlar tarafımızdan incelenmiş ve en güvenilir olarak kabul edilen 2 nüsha karşılaştırılarak incelenmiştir.

Vişne-zade İzzeti'nin divanında 1 adedi Arapça 4 kaside, 4 adedi Farsça 128 gazel, 1 adedi Arapça, 1 adedi Farsça 2 terci-i bend, 2 adedi Farsça 40 rubai, 9 adedi Farsça 40 müfred, 1 mesnevi ve 2 adet de tarih vardır.

Yukarıda belirtilen şiirler Ali Emiri Efendi Millet Kütüphanesi 293 numarada kayıtlı divan ile İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi 2883/2 numarada kayıtlı divandan incelenerek karşılaştırılmış ve nüshalar arasındaki farklı yazılışlar sayfa altlarında belirtilmiştir.

Tezimizin amacı olan divan incelemesi yapılmış ve ilim dünyası için kapalı olan Vişne-zade İzzeti'nin divanı Türk Harfleriyle yeniden açılmış ve inceleme yapacakların hizmetine sunulmuştur. İzzet'i bir fikir oluşturularak şairin özellikleri tesbit edilmiştir.

17. yüzyıl, Türk Edebiyatı'nın her dalında olduğu gibi şiirde de en gelişmiş zamandır. Asırlardır gelişmesini sürdüren Türk Şiiri 16.yüzyılda bu gelişmeyi tamamlamış ve 17.yüzyılda zirveye ulaşmıştır. Bu yüzyılın bugüne kadar tanınmayan şairi Vişne-zade İzzeti de bu gelişmeye uygun olarak yetişmiş ve edebi değeri yüksek şiirler yazmıştır. Arapça ve Farsça'yı bu dillerle şiir yazabilecek kadar iyi bilmektedir ve devrinde geçerli olan ilimleri öğrendiği anlaşılmaktadır. Bütün bu sonuçlar onun şiirlerinin incelenmesinden sonra ortaya çıkmıştır.

Tezimizdeki Arapça ve Farsça şiirler tarafımızdan incelenmemiş olup Arap Harfleri ile yazılmış olarak alınmıştır. Bunlar ayrı bir inceleme konusu olup Vişne-zade İzzeti'nin şiirlerinin edebi olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi de ayrı bir araştırma konusudur.

092124

VIŞNE-ZADE İZZETİ HIS BACKGROUND, LİTERARY CHARACTER AND
HIS DIVAN THAT HAS BEEN STUDIED BY COMPARISON

There is not enough information about Vişne-zade İzzeti who was one of the 17th century poets. We have searched all literature for Vişne-zade İzzeti thoroughly but we only could find six different divans in İstanbul's libraries and some information in different literature from different libraries. These divans have been examined carefully and two of them have been relied on and studied by comparison. In İzzeti's divan there are 4 kasides (one of them is Arabic) 128 lyric poems (four of them are Persian), 2 Terci-i Bends (one is Persian, the other is Arabic), 40 quatrains (two of them are Persian), 40 Müfreds (nine of them are Persian), 1 mesnevi and 2 Tarihs.

The written poems above that are in the divan with the 293 registration number in Ali Emiri Efendi Millet Library and in the divan with the 2883/2 registration number in İstanbul University Library have been examined carefully and studied by comparison and the difference in them has been defined by writing on the bottom of the pages.

Our thesis purpose is to make known Vişne-zade İzzeti and his divan with the Turkish letters that have not been known so far for everybody who wants to study.

While we were studying İzzeti's poems we learned his art and literary character and we formed an opinion about his art works.

The 17th century was the mature period for the Turkish literature and the Turkish poems. In the 16th century the development of the Turkish poems was completed and in the 17th century they were brought to the summit of the development. In the same century Vişne-zade İzzeti who was a poet and has not been known so far was educated in accordance with this development and he took part successfully in the Turkish literature and he wrote his own poems of the highest literary value. He could write poems in Arabic and Persian very well and he studied important sciences in his life-time. We have come to these conclusions described above by studying his art works.

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tez Özetleri 1990-1998, Konya, 1999. İSAM-DN:75074

cilt: I

Türk Dili ve Edebiyatı Arabilim Dalı
Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi.

13 AUGUSTUS 2001 5
MADEK YAZILIM VE YAYIN
SONRA KELEK ÇAĞLI